Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS. No. 36. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 13, 1952. VOL. LX

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ДВОРІЧНЕ ПРОДОВЖЕННЯ КОНТРОЛІ ЦІН

Вашингтон. — Президент Труман звернувся до Конгресу за продовження на два роки економічної контролі під час мобілізації оборони, щоб недопустити до дальшої інфляції. На підставі теперішнього Акту Оборонної Продукції контроля охоплює необхідню продукцію, передбачаючи повновласті для пайкування і економічних обмежень. У зверненні до Конгресу, президент зробив його відповідальним за зріст цін деяких життєвих продуктів. Це було спричинене тим, що Конгрес ухвалив був додатки до акту, які запропонував конгресмен Кейпгарт і деякі інші. У новім зверненні Труман зажадав відкликання цих поправок. Поправка Кейпгарта містить постанову, щоб, при обмеженні висоти цін, брати до уваги ціни життєвих матеріялів від вибуху Корейської війни до 26 липня 1951 р. Поправка Герлонга говорить про те, щоб, при обмежуванні цін гарантувати як гуртівним так і дрібним продавцям такі самі зиски, які вони мали до вибуху Корейської війни. Третя поправка до акту, звана Поправкою Бутлера - Говпа, забороняє квоту худоби на заріз. „Усі ті поправки це недобре законодавство" — заявив Труман. „Усі вони наносять шкоду під час боротьби проти інфляції. Кожна з них сприяє спеціяльним групам, облегчуючи їх удів в мобілізаційних тягарах і перекидаючи непропорційну частину тягарів на решту податковців і споживачів" — твердить президент. Він вимагає теж повновласти для уряду для затягання нових позичок до висоти трьох більйонів долярів, замість теперішніх двох і одну десяту частину біл.

Дентистів кличуть до війська

Вашингтон. — Департамент Оборони оголосив сьогодні, що вперше від початку війни в Кореї покличе дентистів до військової служби. Згідно з оголошенням Департаменту Селективна Служба покличе 335 дентистів у квітні ц. р.— 85 для піхоти, 200 для фльоти і 50 для летунства. Кликатимуть в першу чергу тих дентистів, що ще як студенти були учасниками окремого спеціяльного вишколу; тих, що в часі війни були звільнені з військової служби, щоб могли студіювати на дентистичному відділі та тих, що служили при війську менше, як 90 днів.

● Про „сім чортів, що нас поглочують" виголосив ювілейну проповідь Джан Гейнс, пастор Комюніті Чорч у Ню Йорку. Між тих „чортів" він зараховує: несвідомість, жах, ненависть, лакімство, могутність, насилля і біготерію.

Помер власник видавництва книжок — Чарлз Скрібнер

Ню Йорк. — Чарлз Скрібнер, предсідник видавництва „Чарлз Скрібнерс енд Сонс", помер в Колумбія — Пресбітеріян шпиталі, проживши 62 роки. Він був правнуком співосновника фірми, що проіснувала 106 років. Теперішній Чарлз народжений теж з батька Чарлза і предсідника фірми від 1879 до 1930 р. Небіжчик, покінчивши студії в університеті Принестон, присвятився виключно видавничій справі, вивчаючи її в кожному напрямку. Він був секретарем накладні від 1918 р., віцепрезидентом від 1926 р. а президентом від 1922 р. За найважливіше діла видавництва він уважав видання „Словника Американської Біографії". Одна з виданих ним книжок, а саме „Слід самітної сосни", написана Джаном Факс мол., розійшлася в 2,000,000 примірниках.

● Сторіччя „Хати Дядька Томи" — повісти письменниці Гарріст Елізабет Бічер Стов, згадало в неділю Товариство Етичної Культури. Повість з життя негрів-невільників появилася в березні 1852 р. Вона найбільше причинилася на знесення невільництва в Америці. Провідник товариства в Брукліні, Н. Й. д-р Генрі Нюман, згадував, що в Совєтах розголошують, що ця книжка заборонена тепер в Злучених Державах.

Новий залізничий тунель до Ню Джерзі

Трентон, Н. Дж. — У Комісії Плянування стейту Ню Джерзі зголошено проєкт зорганізування Влади Швидкого Перевозу з побудовою простого получення з міста Ню Йорку з громадами, положеними в північній частині стейту Ню Джерзі при допомозі окремого тунелю попід ріку Гудсон в середущій частині міста. Кінцева станція такої комунікаційної сітки була б в Рокефелер Сентер. Новий спосіб перевозу подорожніх електричною підземкою до стейту Ню Джерзі вважають за більш практичний ніж дотеперішній спосіб при допомозі різнородніх автобусів.

СТЕЖАТЬ ЗА АТОМОВИМИ БОМБАМИ У ПРИСТАНЯХ

Вашингтон. — Митні агенти, спеціяльно вправлені в розпізнаванні атомових бомб, стежать за спробами ворога перепачкувати „незвичані роди зброї" до пристаней Злучених Держав, як це сказав Давид Б. Стубінгер, помічник комісаря митного бюра на таємнім зібранні палатної комісії для асигнування фондів. Такі тайні агенти настановлені в головних морських портах і вони мають довірочні інформації про розміри й вигляд атомових бомб. Такі інформації передано їм на підставі розпорядження президента з 1950 р. в справі забезпечення країни. Стубінгер признав, що така служба дуже важка й відповідальна і охоплює щось більше ніж стеження за атомовими бомбами. Контрадмірал А. К. Ричмонд, асистент команданта прибережньої сторожі, сказав на зібранні підкомісії, що біля 30-40 кораблів з країн поза Залізною Заслоною причалюють до Америки кожного місяця. Від згаданих осіб довідалася підкомісія ще, що слідне більше число погроз проти президента Трумана; що бюро внутрішніх прибутків почало кампанію за призбирання $250,000,000 від великих „ракетірів" в формі податків і кар за незаплачені податки; що влада притягне до судової відповідальности понад 400 торговців наркотиками. Секретар скарбу, Джан В. Снайдер сказав підкомісії, що федеральний скарб мусить виплатити понад 15 з половиною більйонів долярів на такі цілі, над якими він не має контролі, як напр. на відсотки від публічних довгів, зворот неналежних податків, видатків на суспільне забезпечення і т. п.

УКРАЇНЦІ ФИЛАДЕЛФІЇ МАНІФЕСТУЮТЬ ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

АМЕРИКАНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ НА МАНІФЕСТАЦІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ ВИЗВОЛЬНОМУ РУХОВІ

Филаделфія. — Коло п'ять тисяч українців взяло участь у влаштованій тут в Метрополитан Опера Гавзі місцевою Філією Українського Конгресового Комітету в неділю, 10-го лютого великій українській маніфестації проти комуно-російського імперіялізму, на якій видатні американські представники, члени Конгресу, домагались американської допомоги для визвольних змагань українського та інших поневолених Москвою народів. Маніфестацію, яка відбувалася під офіціяльною назвою Зібрання Єдности Анти-комуністичних сил відкрив і проводив Євген Рогач, заявляючи на вступі, що ціллю того зібрання є „звернути увагу всього волелюбного американського народу на безперервну боротьбу українського народу проти Москви, здецидованого ворога нашої волі і нашої спадщини, що базується на праві кожної людської істоти і кожної нації жити своїм власним, незалежним життям".

Сенатор Едвард Мартин з Пенсилвенії, один з головних промовців, підкреслив насамперед основні принципи нашої спільної американської спадщини, опертої головно на глибокому респекті для справедливости і миру. „Кожна раса, кожна релігія і кожна національність репрезентована в тому великому збірнику, яким є Америка та який лучить старовинні традиції і культуру старого світу з молодечими чеснотами нового" — твердив сен. Мартин, запевняючи в дальшому: „Я переконаний, що багато американців не здають собі справи, що в Совєтському Союзі є 110 мільйонів не-росіян, які поборюють комунізм та все те, що він заступає. Вони не знають, що найбільшу групу становить там український народ, який зберіг духа своєї національної незалежности, не зважаючи на всю тиранію російського імперіялізму і комуністичного терору".

Адвокат Михайло Пізнак з Ню Йорку, дорадник УККомітету, підкреслив в своїй промові, що американські українці завжди були і залишилися найбільшими противниками комунізму. „Тепер настав час — твердив адв. Пізнак — коли теж нарід американський повинен здати собі справу із смертельної загрози комунізму для наших вольностей і нашої системи. Приклад з Україною та іншими східно-европейськими країнами, як і останній підступний напад на Корею та російські махінації в Індо-китаю, Малаї, в Ірані та Єгипті дають достаточний доказ того, що Москва безупину змагає до завоювання світу, і тільки рішучий протинаступ з боку Злучених Держав і вільного світу, включно з активною допомогою поневоленим народам, можуть відстрашити або перемогти темні сили Москви".

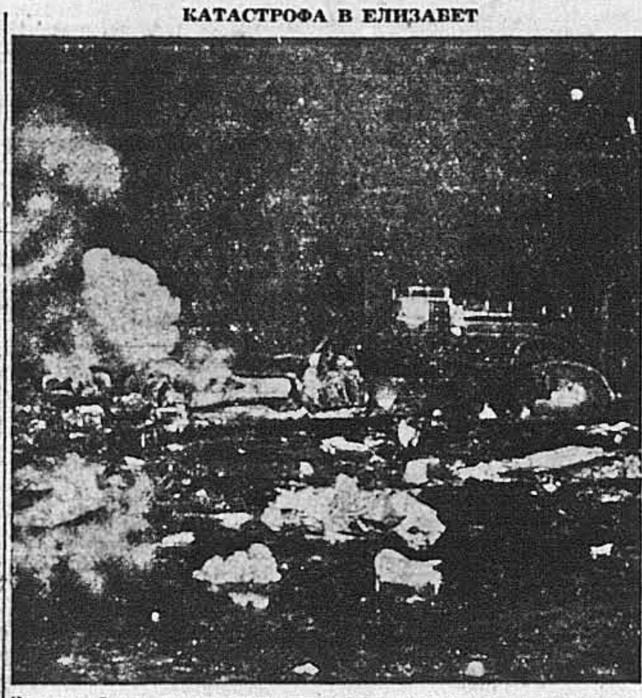
Конгресмен О. К. Армстронг з Мізурі, відомий активний опонент проти комунізму який на минулорічній конференції в Сан Франсіско в приявності делегатів багатьох країн передав совєтському заступникові міністра закордонних справ А. Громикові мапу концентраційних і каторжних таборів в СССР і домагався виясненьь, на своєму виступі у Филаделфії приділив окрему увагу величезному значенню визвольних змагань українського та інших поневолених народів в психологічній війні Заходу проти Москви.

Ред. Володимир Душник підкреслив в своїй промові велику прислугу, яку можуть віддати в боротьбі очолюваного Злученими Державами вільного світу проти комуно-російської загрози переселені до цеї країни колишні українські та інші жертви большевизму. „Ви, колишні жертви націстичного варварства і совєтського поневолення, маєте тепер виїмкове завдання: сказати вашим американським сусідам, що це значить втратити особисту і національну волю" — говорив він.

Головним промовцем на маніфестації був відомий вже широкому загалові знавець українських справ та приятель українських змагань, Едвард О'Коннор, член Комісії Переміщених Осіб у Вашингтоні. Нав'язуючи до широко розголошеного його виступу в тій самій залі на маніфестації з нагоди зборів ЗУАДКомітету, комішенер О'Коннор, в своїй блискучій і найбільш сміливій промові в українських справах, яку колинебудь виголосив офіціяльний американський представник, видвигнув такі головні пункти: Поневолені народи в Совєтському Союзі є найслабшим звеном в московській тоталітарній машині. Возвольні змагання тих народів не різняться в нічому від змагань тих патріотів, які здобули і закріпили волю та незалежність Злучених Держав Америки. Німецька інвазія на Совєтський Союз виявила безмежну слабість тої потвори й тільки брутальна політика ґестапа зміцнила позиції Сталіна. Ці основні слабости Москви можна найбільш успішно використати для рятунку світу від загибелі. Америка, якщо хоче дальше існувати та користуватись вольностями, встановленими і гарантованими Деклярацією Незалежности, Конституцією і Хартією Прав, вона мусить застосувати ці самі принципи і у відношенні до всіх інших народів. Всі народи, які борються проти Кремля, запевнять собі перемогу, як визнають за всіми народами право на повне і безумовне самовизначення, як приймуть засаду, що в боротьбі за спільну справу всі народи є рівні та що нема ані „більшого", ані „меншого брата", і як за всіми іншими народами визнають ті самі права, яких вони бажають для себе.

Комішенер О'Коннор, як і сенатор Мартин та конгресмен Армстронг а інші промовці закликали американський нарід і уряд, щоб вони перейшли від політики „здержування" до політики „визволення" та дали всю можливу допомогу визвольним змаганням українському й іншим поневоленим народам. З промовами виступали ще конгресмен Гаррі Скотт, представник УПА (імени не подано), Т. Бак Бойчук, як і представники білорусинів, литовців, латишів, естонців, словаків, грузинів, калмиків та інших під-совєтських національностей. На закінчення маніфестації ухвалено відповідні резолюції, в одній з яких окремо ідтримуються доповнення конгресмена Керстена до Акту Взаємної Безпеки та стверджується, що Українська Повстанська Армія не тільки сама вдержує на широку скалю підпольний рух на Україні, але й співпрацює з подібними словацьким, польським, литовським і білоруським рухами, створюючи в той спосіб величезний резервуар прати-совєтських і проти-комуністичних сил за залізною аслоною". Місцева преса, окрема „Ди Івнінг Болетін" та „Інквайєр" віддали цій українській маніфестації багато місця, підкреслюючи окремо виступи американських представників та їх домагання активної американської допомоги українському визвольному рухові.

КАТАСТРОФА В ЕЛИЗАБЕТ

Загальний вид на страшну, вже третю з черги впродовж останніх двох місяців, катастрофу пасажирського літака в місті Елизабет, Ню Джерзі, у безпосередньому віддаленні від нюаркського аеродрому. В цій третій катастрофі літака згинула 31 особа, збільшуючи загальну кількість смертних жертв в усіх трьох катасторфах до 116 осіб. На домагання населення влада заборонила користуватися тим аеродромом, аж доки не будуть вияснені всі причини цих трьох катастроф.

БРИТАНІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД АМЕРИКАНСЬКОЇ АТОМОВОЇ ГОСТИННОСТИ

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав дав свого часу до пізнання Британії, що вона може випробувати свої атомові бомби на території Злучених Держав. Тепер наспіла від Британії відповідь, що вона волить переводити такі досвіди на території своїх країн. Така постанова матиме вплив на переговори в справі більшої виміни атомових інформацій між обидвома державами. Цю справу обговорювано точніше під час побуту Винстона Черчила у Вашингтоні, а голова американської Комісії Атомової Тнергії, Гордон Дін, пояснював, що Америка має суворі закони в справі розповсюднювання атомових інформацій. Британці доводили, що Америка виграє на такій виміні і тому згодилася приїхати з досвідами до ЗДА. Пізніше британці змінили свій погляд, вважаючи, що краще буде для них перевести досвід у себе і цим показати американцям, що вони мають такі інформації, яких не мають американці, отже для них буде легче опісля дістати згоду на взаємну виміну з Америкою. З уваги на такий розвиток думок, немає ще виглядів на сторення спільної американсько-британської атомової програми.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ „МОДИФІКУЮТЬ" СВОЇ ДОМАГАННЯ

ПОГОДЖУЮТЬСЯ ОБМЕЖИТИ РОЗМОВИ ПІСЛЯ ПЕРЕМИР'Я ДО СПРАВ, ЗВ'ЯЗАНИХ „БЕЗПОСЕРЕДНЬО" З ЗАМИРЕННЯМ НА ПІВОСТРОВІ

Токіо. — Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, змінили вчора на пленарній сесії обох делеґацій свої домагання — погоджуючись на рекомендацію, щоб на цій конференції були обговорені тільки справи „безпосередньо" зв'язані із замиренням корейського півострова, а не загальноазійські проблеми, як цього вони домагалися початково. Комуністи перевірили своє становище в цій справі після того, як аліянти не тільки відкинули їхні початкові домагання, але й загрозили, що вони не думають продовжувати ті наради в безконечність. Аліянтський представник, повторюючи та вияснюючи щераз свої рекомендації щодо майбутньої конференції, висловив переконання, що устійнення тої справи не повинно вже довше стояти на перешкоді в закінченні та підписанні самого перемир'я. Раніше цей представник заявив, що точний порядок та предмет нарад на майбутній конференції можна без шкоди для перемир'я залишити до вирішення самій політичній конференції. Наради продовжуються. Аліянти з великим застереженням поставились до комуністичних пропозицій, добачуючи в них підступ та намагання комуністів поставити на порядок нарад майбутньої конференції теж справу Формози та дипломатичного визнання комуністичних режимів в Китаю і Північній Кореї. Комуністи змодифікували своє становище після того, як аліянтські делеґати вияснили, що в політичній конференції можуть брати участь тільки представники воюючих країн, а тому, що комуно-китайський уряд ще й досі твердить, що в Кореї боряться тільки китайські добровольці, він такого права не матиме.

„Туз" американської авіяції вбитий над Кореєю

Токіо. — Головна квартира американської авіяції на Далекому Сході повідомила, що в повітряному бою над Північною Кореєю минулої неділі був збитий і правдоподібно згинув „туз" американської авіяції, майор Джордж А. Дейвіс, молодший, [illegible] досі в повітряних боях 14 ворожих літаків, одинадцять совєтських турболітаків типу МІГ і 3 легкі бомбардувальники. Крім того, майор Дейвіс знищив сім японських літаків під час другої світової війни. Під час свого останнього бою проти цілої ескадрильї ворожих літаків, майор Дейвіс [illegible] пошкодив, аж доки ворожа куля не потрапила в його літак.

Німці видвигають нові застереження щодо участи в обороні

Бонн, Німеччина. — Німецькі представники передали Тимчасовому Комітетові Північно-Атлантійської Ради в Парижі, яка підготовляє порядок нарад для конференції самої Ради, що почнеться наступного тижня в Лісбоні, нові застереження щодо своєї участи в европейській оборонній підготовці, попереджуючи, що вони не погодяться на зменшення життєвої стопи німців та їхнього соціяльного забезпечення на те, щоб могти покрити свою частину оборонних коштів. Згідно з пляном німецький грошевий вклад в оборонні видатки мав би виносити приблизно 3,100,000,000 долярів впродовж наступного бюджетового року. Німці домагаються, щоб цю суму зменшити їм на приблизно одну четверту частину. Д-р Франц Бліхер, заступник канцлера, та інші німецькі представники, передаючи ці домагання аліянтським репрезентантам, виправдувалися, що вони змушені до цього загальною публічною опінією, яка виступає проти того, — щоб робити будь-які жертви в користь оборони.

Передбачливі словаки купують домовини

Відень. — „Правда", орган словацької комуністичної партії в Братіславі, повідомляє, що в цілій Словаччині поширилась паніка перед інфляцією і населення купує все, що може захопити, включно з домовинами. Жінка одного селянина купила операційний стіл за 30,000 корон, вияснюючи, що з шкіряного накриття стола можна вшити дві пари черевиків, а інша молода жінка, що на використання цеї домовини нам доведеться зачекати ще кілька чи кільканадцять років; вона збережеться а при закупі її не треба платити податку" — вияснила „щаслива громадянка" тої комуністичної країни.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● М. Падев надіслав до „Ню Йорк Таймс-у" довшу статтю і в ній висвітлює справу ліквідації національних культур в окремих країнах сателітів. Автор пише то ті справи, що українцям вже знані від давна. Совєтські „віце-королі" стараються фальшувати сенс національної історії окремих захоплених країн та змінити навіть їхні мови. Книжкова продукція підлягає такій самій контролі, як продукція вугілля, чи сталі. Письменник може написати тільки таку книжку, яка згідна з партійною лінією. Щомісячно партія проголошує ціль письменникам які партії потрібні повісті, романи, новелі, оповідання, п'єси та поеми. Ці теми розподіляються окремим письменникам на зборах письменницьких організацій. Письменники мусять кожного місяця голосити про стан своєї праці. Готові рукописи піддаються докладній і дуже суворій партійній провірці. Вживають також методи „колективної праці" — як додаткового засобу партійної чистоти. На видрукованій книжці отой партійний наглядач фіґурує як „спів-автор". В Болгарії повторюють совєтські російські окупанти те все, що робили і роблять в Україні. Там ввели до нових болгарських словників усі можливі тільки роди російських слів та фраз і змінили також азбуку, щоб її якнайбільше зблизити до російського правопису. Згідно з офіційною статистикою продано в Болгарії в 1950 році 5,800,000 примірників книжок — в тому 1,500,000 привезених з Совєтського Союзу. Автор зазначує, що „мовна чистка", досі існувала тільки в Совєтській Україні. В листопаді минулого року гостро нападали на Спілку радянських письменників в Україні тому, що численні українські письменники зосвоїли собі „ганебну" звичку вживати „національних слів" там, де можна б їх заступити російськими подобами. Наслідком того російсько-совєтського терору — письменники в сателітських країнах не можуть творити нічого вартісного. Вони можуть тільки прославляти „геніяльного Сталіна" та „чудові прикмети росіян". Та серед таких диктаторських умов не можна знайти ані найменшої іскри таланту, ані навіть признак технічної досконалости.

Всі ці справи знані, на жаль, українцям вже більше як тридцять літ — та світ довідується про них щотільки тепер, коли Совєти окупували дальші чужі країни.

● Нас інформують, що в Мюнхені в Німеччині створено нову „Ініціятивну групу безпартійних антикомуністів", яка — як це виходить із її заклику російською мовою — „вважає категорично необхідним об'єднання всіх політичних сил на еміґрації на основі безспірних і для всіх приємливих принципів: 1. створення на визволених від большевизму територіях справжнього народоправства, базованого на народному представництві і рівних для всіх політичних та громадянських правах; 2. признання кожному народові невід'ємного права свобідно вирішити, після знищення большевизму, свою долю демократичними засобами і з застосуванням всіх демократичних гарантій". Під закликом підписані: В. Лагодин, В. Марченко, д-р Г. Шульц, А. Полуботко, І. Соколов, А. Порфильєв, Г. А. Штахельберг, Г. Ф. Ахминов, І. Бушман, І. І. Бариц, Б. Жук, В. Шпроге, А. Коршунов, Н. А. Гончаков, Ш. Д. Хатухов, Є. Достоєвская, А. І. Шаблієв. П. Юджін Лайонс, колись голова а тепер екзекутивний директор „Американського Комітету для Визволення Народів Росії" посередничав, щоб цю декларацію підписав теж один з українських громадських діячів в ЗДА.

ШУМАН ПЕРЕСТЕРІГАЄ АСАМБЛЕЮ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Париж. — Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман попередив вчора Національну Асамблею, щоб вона приняла плян включення німецьких військових частин в европейську армію, або рахувалася з можливістю, що західно-німецька армія буде створена всупереч французькій опозиції. Шуман, відкриваючи дебати Асамблеї над проєктом европейської армії, ствердив, що Асамблея може цей проєкт приняти або відкинути, але, „якщо ви відкинете цей проєкт і займете становище проти ремілітаризації Німеччини, то чи не думаєте, що Злучені Держави та інші країни, які бачуть загрозу для себе, шукатимуть іншої розв'язки, ще більш загрозливої для нас?" — попереджував він Асамблею, додаючи: „Тоді Німеччина готова зайняти наше теперішнє місце." Шуман висловив свою пересторогу, вичуваючи в Асамблеї сильну опозицію проти озброєння Німеччини. З промов поодиноких парляментарних представників виходило, що французи виступають проти европейської армії, вважаючи, що створення такої армії без попереднього оформлення відповідної европейської політичної організації означатиме відбудову німецької Вермахт, що з черги може спровокувати Совєтів до нападу на Европу та що в творенні такої армії тільки Франція мусітиме зрезигнувати частинно із суверенности над своїми збройними силами, тоді, коли всі інші країни на цьому тільки скористають.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
За рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЛІГІЯ І СВОБОДА

„Ди Сатердей Івнінґ Повст" започаткував своїм виданням з 9 лютого ц. р. серію уривків з книжки, яка незабаром появиться друком, а яку написав Гвиттекер Чемберс, бувший довголітній комуніст, добре відомий в Америці й в світі з цього, що здемаскував Алджера Гисса як людину, що займала в департаменті стейту визначне становище, а одночасно помагала совєтський шпигунам. Ця книжка, як заповідають видавці, отворить вкінці очі „усьому" американському народові щодо цього, якою великою небезпекою є комунізм для нього й всього людства. Тому, що вже маємо так багато книжок на тему комунізму та кремлівської агресії, треба надіятись, що в цій новій книжці буде щось таке, на що досі, назагал не звертали належної уваги.

З першого друкованого уривку сповіді Чемберса можна вносити, що його книжка буде справжньою сензацією у найкращому розумінні цього слова, бо глибокою аналізою суті комунізму і відповіддю, чи комунізм може розв'язати існуючу в світі тотальну кризу: релігійну, моральну, інтелектуальну, соціяльну, політичну і економічну. Комунізм, пише Чемберс, твердить, що він єдиний лік на цю кризу, хоч „сам він є її симптом та її роз'ятрує.

Найближчі десятиліття, каже далі Чемберс, рішать, чи цей вільний, цивілізований світ, який ми знаємо, буде далі існувати, чи запанує у світі комунізм. Ще маємо до вибору: воля або неволя? В такому критичному моменті хоче Чемберс поділитись з вільними людьми своїм досвідом, якого він набрав, будучи довгі роки ідейним, фанатичним комуністом.

„Свобода це потреба душі і ніщо інше; політична свобода, як її знає Західний світ, є тільки політичним читанням Біблії: релігія і свобода є нероздільні", пише Чемберс, виясняючи, чому комуністи „позбуваються Бога". Але так є, що комуністи могли себе „звільнити" від Бога, зате не можуть „звільнити від Бога народи, над якими панують". Це їхня криза. Західний світ переживає інакшу кризу, яка виявляється в тому, що він „ставиться байдуже до Бога" і тим перехиляється в бік „комуністичної матеріялістичної візії". Як тільки Чемберс „віднайшов Бога", він почав у душі зривати з комунізмом. Тепер, пише він, вільний Захід мусить пізнати, що Бог це його сила, зокрема в боротьбі з комунізмом.

Так склалося, що саме в тому самому часі, як почали появлятись уривки з книжки Чемберса, заговорив Папа Пій XII. до римського народу і світу через радіо, закликаючи до „Повороту до Христа". Промова ця має бути започаткуванням могутнього руху в цілому світі, зверненому проти безбожницького комунізму. Говорячи словами Папи це рух „проти небезпеки, далеко більш поширеної й важливішої, як пошесті й природні катаклізми". Говор'ячи про свободу, систематично затроювану комуністичною діялектикою, Папа вказує на справжнього оборонця людської свободи — Христа та його науку. Папа пригадує потребу інтервенції „Бога в приватному і публічному житті", а що ця пригадка байдужому до релігії вільному світові потрібна, можна пізнати хоча б по цій дискусії, яка тепер ведеться в Ню Йорку на тему присяги дітей у школі на вірність американському прапорові та — молитви до Бога. „Прогресивні", що проти такої присяги і молитви, ще й нині не добачують, як багато шкоди наніс цей „прогрес" справі виховання молоді з морального боку, а також і з патріотичного.

Акція „за поворот до науки Христа", за християнське життя в родині, за мораль у публічному житті, звідки вона не походила б, заслуговує на якнайбільше і найширше попертя, бо вона змагає до духового відродження, без якого не можливо людству оминути того нещастя, яке несе йому комунізм.

СЕКСОТИ

До найбільших ганебних понять, створених під знаком та в обставинах большевизму й йому подібних тоталітарних режимів, належить „сексот", „секретний соратник", який як кажуть — за шматок гнилої ковбаси або з будь-яких інших низьких мотивів продає рідного брата. Тоталітарні режими спеціяльно виховують таких сексотів, бо на них вони опирають свою терористичну владу. Такий сексот, щоб „виправдати" свою відданість владі, підглядає і доносить про кожний рух „повірених" його „опіці" мешканців, досліджує їхнє минуле і сам та з власної „пильности" видумує найбільш фантастичні історії та передає їх, як факти. Жертвами таких сексотів в тоталітарних режимах впали тисячі й тисячі осіб, бо там фактів не перевірюється й донос сексота цілком вистачає, щоб обрану ним жертву розстріляти, заслати на Сибір чи в концентраційний табір, або до в'язниці. На підставі доносів від сексотів знищено цілі родини і роди. А сексот, виконавши свою юдину роботу, часто сам падає жертвою іншого сексота. Ввесь культурний світ ставиться з огидою до тих сексотів, а фінансоване американськими долярами радіо „Вільна Европа" почала в останніх роках розкривати таких сексотів в сателітських країнах, перестерігаючи перед ними населення.

Сексоти за залізною заслоною є витвором політичної системи, на яку й спадає відповідальність за це моральне багно. Але з прикрістю доводиться ствердити, що теж і у вільних країнах витворився між східно-европейськими втікачами тип добровільного сексота, якого ніхто не потребує, якому ніхто не платить і яким всі погорджують, але який вважає доносами приподобатись іншим або пошкодити своїм особистим ворогам чи приятелям.

Скільки то разів за останні роки після світової війни доводилося почути про ці доноси українців на українців! Через донос одному відібрано право Ді Пі, іншому відібрано можливості переселення, ще іншого заарештовано, проти одного поведено слідство, ще іншого обезчещено. Так було на еміграції в Европі, такі випадки повторюються і на інших континентах. Один з представників українських переселенців з Китаю на Філіпінах пише нам з Манілі, що там, на 5,000 всіх переселенців, було коло 10,000 доносів та додає, що „рекорду в цьому добились українці". Не рідко і до нашої редакції попадає лист, в якому один громадянин виписує на іншого, часом на свого знайомого, або й колишнього приятеля, всілякі „факти", дискредитуючи його та перестерігаючи перед ним.

Звичайно, бувають речі і справи, розкриття і висвітлення яких є обов'язком кожного громадянина. „Демократія — це діло кожного" — твердить американська засада. Кожний з нас зобов'язаний пильнувати і стояти на сторожі наших вольностей, нашої безпеки, та допомагати в тому відповідним урядам. Ніхто з нас не може спокійно приглядатися, як вороги підточують наш спосіб життя, нашу систему і нашу безпеку. Ніхто з нас не може промовчати відомого йому злочину проти народу і країни, бо цим він сам допустився б, якщо не законного то морального злочину.

Але ці справи не входять в поняття донощицтва. Донощицтво — це свідоме обвинувачення, обчорнювання та обезславлювання іншої особи чи осіб з низьких індивідуальних мотивів, із заздрости, помсти та всіляких особистих чи партійних розрахунків, чи прямо з бажання пошкодити іншому, або себе самого поставити у відповідному світлі. В таких доносах наводиться всілякі сумнівної вартости „факти" та підливається їх відповідним сосом. І пишеться та розсилається такі доноси своїм і чужим, прикриваючи їх часто всілякими високими твердженнями, мовляв, „для добра справи". Автори таких доносів не здають собі справи, що від їх писань з огидою відвертається кожний, хто їх дістане. Правда, часом обставини вимагають такий донос перевірити і це належить тоді до найгірших обов'язків.

Від поодиноких урядів та від українських і американських інституцій можна було багато дечого довідатися власне на тему цього огидного донощицтва. Ми не віддавали б цій справі окремої уваги, якби це були поодинокі випадки, бо ж в кожному суспільстві трапляються люди без моралі і чести, які намагаються кинути пляму на честь інших та взагалі шкодити їм. Але не можна мовчати тоді, як такі випадки повторюються та набирають ширшого характеру. Тоді бо за них вже не засуджується тільки донощиків — одиниць, але й цілу суспільність, бо це не на одиниць, але на суспільність падає тінь ганьби.

В додатку, всі ці доноси майже з засади не відносяться до фактів і не до сучасности, але найчастіше до поголосок, до минулого та є виключно „опінією" про когось. Такі донощицтва є нічим іншим, тільки одним з виявів загального занепаду моралі, перед яким перестерігають загал провідні люди нашої доби та проти якого треба рішуче боротися.

З конференції Европейського Руху

(Лондон). — Конференція Европейського Руху, присвячена справам Центральної і Східної Европи, закінчилася 24 січня вечем у Алберт Гол. В Черч-Гауз, будинку лабіринті недалеко від парляменту, відбула свої засідання конференція та її комісії від 21-25 січня.

Хоч англійська преса, з причини дипломатичних, не виявила особливого інтересу до конференції, однак активна участь англійських представників в праці конференції і промови делегатів партій — консервативної, соціялістичної і ліберальної — при відкритті цього з'їзду, показують, що політичний мозок народу Британії не хоче миритися з цим станом, коли Росія сидить і командує в серці Европи. Рівновага сил глибоко порушена в Европі російськиим імперіялізмом, і це відчувають усі народи демократичного Заходу. Головував на конференції консервативний посол до англійського парляменту, бувший міністер Л. С. Емері. Іменем уряду промовляв на відкритті конференції міністер Мекміллан, від Партії Праці взяв слово посол Ґрінвуд, від Ліберальної Партії промовляв її голова — посол К. Дейвис. Промовці однозгідно засудили російський імперіялізм, „московське рабство" (Дейвіс) і вимагали для народів світу „свободи від війни". Генеральний Секретар Европейського Руху д-р Й. Ретінґер (поляк зі Львова) в своїй привітальній промові навів, як приклад федерації між вільними, і рівноправними народами, цитату із тексту Люблинської Унії між Польщею, Україною та Литвою. (1569 р.). Хто знає історію Люблинської Унії, той не може погодититися з такою оцінкою цього акту Ретінґером. Польські провідники 16 віку уживали гарних фраз про вільність, рівність і любов, але цими словами хотіли закрити свої пляни — панувати над своїми сусідами. Тому присутні на конференції українці і литовці не були раді згадці д-ра Ретінґера про Люблинську Унію. Делеґати держав Середньої і Східної Европи, захоплених Совєтською Росією за другої світової війни, нарікали в своїх промовах на русифікацію і колоніяльне гноблення Москвою і закидали пресі і політикам вільних країн „змову мовчання" про комуністичний терор в країнах — сателітах. Збоку представників вільних націй були заяви на конференції, що демократичний світ не забув народів, пригноблених Москвою: „Ваші страдання — наші страдання, ваші надії — це наші надії". В промовах різних делеґатів — учасників конференції було чути слова про завдання народів Старого Світу: створити Злучені Держави Европи.

На конференції представлені не тільки країни — сателіти. Тут були делеґати демократичних партій народів Югославії (сербів, хорватів і словінців), що перебуває під своєю „рідною" диктатурою Тіта. Франція мала тут своїх представників, діяльних у Европейськім русі, як п. п. Френе, проф. Андре Філіп, проф. Куртен і ін. Бельгію заступає визначний промовець Драп'є, від Голяндії є голова Партії Праці Коос Воррінк, Були делегати з Німеччини та з країн Скандинавських. На конференції було велике число молодих діячів, також є студенти. Молодь відбула свої наради в окремій комісії, призначеній для проблем молодого покоління, що виростає під комуністичною диктатурою.

Свою ділову працю конференція провадила в окремих комісіях: економічній, індустріяльній, аґрарній, соціяльній і культурній. Референти і учасники дискусій в цих комісіях дали детальний образ стану країн, опанованих комуністичними режимами і намітили різні пляни, які мають бути здійснені після ліквідації комунізму.

В комісіях економічній та індустріяльні були представлені два погляди щодо розвитку країн, поневолених комунізмом, після ліквідації диктатури. Одні делеґати обстоювали ширшу лібералізацію господарства в цих країнах, інші меншу. Щоб було ясно, про що йде мова, наведемо приклади: в Угорщині або в Польщі вся промисловість націоналізована, як і торговля, землі великих власників розділено між селянами, частину селян колективізовано. Під натиском комуністів збудовано нові великі державні підприємства (індустріялізація), на які витрачено багато народньої праці і грошей. За поворот земельних посілостей і націоналізованих індустріяльних підприємств попереднім власникам буде, очевидно, тільки зникаючо мале число населення цих країн. Тому, коли б конференція виступила з гаслами — відновлення попередніх форм капіталістичної власности в підсовєтських країнах, — то це використала б комуністична пропаґанда для своїх цілей, проти „реакційних еміґрантів, запроданців американського імперіялізму"...

В комісії аґрарній стало питання про ліквідацію примусових колгоспів, про індивідуальну земельну власність хліборобів і про добровільну кооператизацію сільського господарства після упадку комунізму. Культурна комісія займалася проблемами відновлення вільного культурного життя в країнах, поневолених комунізмом.

Всі ці проблеми можуть дійти до свого рішення при одній передумові, що в недалекому часі комуністичні режими, настанов-

(Закінчення на стороні 3)

Др. М. Дудра.

Завдання Українських Економістів

Нарешті появився на сторінках української преси в Америці голос в справі потреби організації українських економістів. Справа заторкнена в статті проф. Барвінського („Свобода", 23 січня) настільки важлива, що аж дивно, що це перший того роду голос.

Українські лікарі, інженери, письменники, журналісти та мистці, мають тут свої професійні організації вже від кількох літ. За короткий час їх існування вони можуть виказатися поважними досягненнями, зокрема щодо влаштування своїх членів на фаховій праці.

В той час українські економісти, яких завдання та проблеми не менш важливі, до сьогодні не здобулись навіть на поважнішу дискусію в організаційних справах. Щоправда, українських економістів є мабуть в Америці менше як лікарів чи інженерів, але все ж є їх багато.

Зложилось так, що ні УВАН ні НТШ не мають властиво економічних секцій. Та такі секції, хоч і існували б, не розв'язали б питання в такому маштабі, в якому ставить ці справи проф. Барвінський. Наукові секції займаються виголошуванням суто-наукових викладів на вузькому форумі, спеціялістів в даній ділянці, при чому нашим науковим інституціям в Америці покищо важко друкувати навіть короткий зміст докладів.

Завдання об'єднання українських економістів були б далеко ширші, а саме наукові, популярно-наукові, практично-фахові, та чисто професійні. Всі ці завдання начеркнені в статті проф. Барвінського, і ми не будемо вичисляти їх систематично, а заторкнемо тільки деякі з них.

Фах економіста є зовсім практичним фахом в американських обставинах, зокрема в теперішню пору господарської мобілізації та повного затруднення. Економістів потребує високе шкільництво, уряд, та підприємства. Але майже всі наші економісти покищо помивають начиння. Тільки браком організації українських економістів можна пояснити собі зміст одного оголошення в „Свободі", яке поміж іншими непрактичними фахами вичисляє теж фах економіста та радить економістам вчитися технічного креслення. Зате навіть наші славісти знаходять поволі дорогу до американського фахового світу.

Ясно, що економісти потребували б певної підготови заки могли б старатись про фахову працю. Іде тут не тільки про певне знання англійської мови, але теж про фахове знання. Економічні дисципліни мають міжнародний характер, але кожна країна має і свої специфічності. Економісти з Европи не могли бути обізнаними з американськими економічними відносинами, економічною політикою, економічною історією, тощо. А навіть для запізнання з найновішим розвитком англосаксонської економічної теорії треба було б перекинути декілька сторінок фахової літератури. Все це потрібне, тим більше, що час втрачений в Німеччині в воєнних та повоєнних роках, це час відносної духової ізоляції, з якої зараз треба було б вийти. Все це можна розв'язати організованим шляхом, влаштовуючи відповідні курси, семінарі, тощо, та нав'язуючи контакти з американським фаховим світом для підшукання відповідної праці.

Важливі є теж проблеми молодих економістів, студентів, та абсольвентів українських, німецьких, чи інших европейських високих шкіл, які хотіли би тут продовжувати свої перервані студії чи нострифікувати свої дипломи. Їх головною турботою є фінансові проблеми. Та ці проблеми не є не до розв'язання, особливо для здібніших студентів. Американські високі школи, розпоряджають великим числом різнородних стипендій, посередничають в праці для студентів та іншими способами стараються допомагати студентам в їх фінансових турботах. В найгіршому випадку проблему студій можуть розв'язати вечірні курси. Одиниці вже дісталися на американські школи, деякі з них вже покінчили тут студії.

Та далеко більше можна було б зробити в тому напрямі, коли б акція велася організованим способом, коли якийсь центр збирав би інформації, нав'язував би контакти, інтервенював би, уділював би порад, тощо. Потрібне й організування курсів, на яких наші студенти могли б вигладити свою англійську мову й запізнатись загально з американськими економічними дисциплінами, що уможливилиб їм закінчення студій в корпоткому часі. Ясно, що все це могла б робити студентська організація, але може ще краще виконали б це завдання загальна організація економістів.

Нова еміґрація виказує неабиякий розмах в господарських справах. Число приватних та кооперативних підприємств, включно з „банками", росте з дня на день. Все це росте самотужки. Чи не можна було б і тут зробити далеко більше при відповідних студіях, пляновости, та організованості?

Ми зупинились в першу чергу на практичних справах, бо уважаємо, що від їх позитивної розв'язки залежить в великій мірі виконання інших, важніших завдань, які стоять перед українськими економістами. Коли хтось миє 8 годин денно начиння, не може думати про наукову працю. На це не стає йому ні часу, ні духового наставлення. В такій ситуації людина занепадає, марнується як фахівець. Розв'язання побутово - професійних проблем дасть нашим економістам можність поширювати економічне знання. Організованим шляхом багато можна зробити в тому напрямі.

Віктор Приходько.

СІМ ЛІТ ТОМУ...

(Уривки з щоденника).

1)

12 грудня 1945 року. Місто Реґенсбурґ, Німеччина.

Надзвичайно клопітливе, гамірливе, неспокійне нервове і разом з тим цікаве й оригінальне життя. Коли самому доводиться бути учасником того життя, то все випадає не так приємно. Але, якщо уявляєш собі письменика - романіста, що буде про цю добу писати десь через сотню літ, то бачиш, що читати про цю добу майбутнім читачам буде цікаво.

Ось вам сьогоднішній Реґенсбурґ: грудень місяць, передрізд'яна доба, сніг ліпить, як в добрі Гоголівські... часи десь коло Диканьки, — але це не Диканька, а Баварія — засніжена. Баварія — через півроку після страшної війни. Идеш Реґенбурґом і дивуєшся мішанині племен і народів. Передовсім ці убрання: жадної моди, жадного стилю, — кожний надягнув, що має, бо холод допікає. Тут пальта, військові „ватяки" (ватові куртки з коленкору чи подібної матерії), чоботи, черевики — військові й невійськові — різної форми й калібру, а жінки все частіш і частіш в штанах, а на голові — „чалми", на манір турецьких, бо капелюхів нема. А сьогодні бачив поляка у військовій німецькій шинелі, на якій вписано білою фарбою, спереду і ззаду два великих „P". (себ-то Polen). Після капітуляції таких ознак німецького насильства на одягах було багато, але, зчасом, усе зникло. Одначе, існують ще й досі окремі „тверді" індивідуали, що вперто носять усі ці „відзнаки", щоб постійно нагадувати про німецьку вину.

Життя в Реґенсбурзі тверде і суворе: дров нема — холодно, електрична енергія обмежена, ґазу ще не подають, в крамницях — порожньо, — де-не-де лише з'явились у викладах різд'яні ялинки з свічечками та парою блискучих зірок, що ще більше підкреслюють убожество доби. Каварні — убогі, маленькі каварні — одчинені лише до четвертої години дня — ради економії палива — і народу тут повнісенько, — щоб загрітись. Я сиджу за невеликим тісним столом, за яким ще дві жінки в „чалмах" і два мужчини. Сидять, читають газети і, як видно, відходити швидко не збираються.

На нашому, „аусленде рівському" Ґанґгофер-Зідлюнґу — назва табору — теж невесело: холодно, дров мало, а ті, що є, — сирі: не горить. Крім того, треба ще їх напиляти і нарубати. Наші УТҐІ — всякі професори (в Реґенсбурзі має осідок Український Технічно-Господарський Інститут — „УТҐІ") бігають один до одного по пилку та сокиру і щось там у підвалах, під помешканнями, цюкають. Роблять це — неуміло, хекають і стогнуть, скаржаться на крижі і таскають до своїх залізних пічурок оберемки дров. Десять хвилин погріються, а далі знову зимно і професорські жінки лише кутаються та нарікають. Але це — старше покоління, а молодь — є молодь і нічого собі з тих невигод не робить.

Сьогодні йшов до каварні, щоб записати про біжучі події в нашому Інституті. (Вдома якісь „гості"; то за пилкою, то за свічкою, то так взагалі — поговорити).

Життя надзвичайно неспокійне і уже по дорозі до міста я одержав відомість, що дуже мене ворушила: учора большевики у нашому Зідлюнґу викрали одного литовця. Сталося це рівно о 12 годині дня. До будинку того литовця — здасться, був це колишній литовський міністер — підїхало авто. До помешкання увійшов чоловік і сказав: — Пане міністре, вас просить до себе директор „УНРРА". За вами прислано авто. Звольте скористуватись. — Литовець сів і поїхав... До сьогоднішнього дня! Бігали до „УНРРА", шукали, питали. Нічого нема. „УНРРА" — нікого не викликала і ні за яким литовцем авта не посилала... Отже це робота большевиків. Робота ганебна, зухвала, робота, яка показує, що вони зовсім собі легковажать теперішніх хазяїв Баварії — американців.

Поруч з цією сензацією, інші, не менш сензаційні відомості: большевики знову починають якусь перевірку (в котрий раз!) нашої, (себ то з усієї СССР) еміграції. Домагаються повороту своїх людей додому. На цей раз і галичан, бо, мовляв, від 1939 року, коли Совети уперше зайняли Галичину, — це їхні піддані. Учора на нашу оселю, до Зідлюнґу, прибігли панство Л-ко: ні живі, ні мертві. Вони особливо перестрашені і пані Л. не спить ночами. „Репатріяція" — це рівнозначне смерті і наші люди так і заявляють, що живими не дадуться. Про це добре знають і американці і англійці, і треба дивуватись, що вони дозволяють большевикам так грати на нервах людей. Правда, ми, старі еміґранти, оскільки можливо, усіх заспокоюємо, бо часто ці чутки безпідставні — їх лише пускають большевики з метою тримати еміґрацію в стані постійного нервового напруження. Але цього разу щось за цими чутками є: говорять, що така перевірка відбулась у Мангаймі і там на 5 тисяч людей, що видавали себе за старих еміґрантів, що не підлягають поворотові, бо їх большевики не вважають своїми підданими), — комісія, в якій засідали — американець, поляк і два совєтські старшини, визнала 600 людей совєтськими громадянами і перевела у совєтський табор, для одправи „додому". Оповідають ще й про такий випадок — підчас перевірки у Фюрті совєтський старшина хотів зірвати одному польському воякові „білого орла" з шапки, але поляк так розмахнувся, що совєтчика поклав на місці...

22 грудня 1945 року, м. Реґенсбурґ.

Сиджу в каварні на „Арнульфпляц". Це — єдина каварня, що функціонує шість годин без перерви, інші „урядують" до 3-тої або 4-тої дня. Це — з огляду на економію палива і світла. В каварні — повно народу. Сьогодні — 22 грудня — уже відчувається близькість Різдва. Німкині несуть до дому невеличкі ялинки, в крамницях видають їм на картки по пів кіла мармеляди й цукру — і це має характер великої події. Дитячих забавок майже нема, так само якихось подарунків для дорослих, — в крамницях всюди світять голі полиці.

. . . .

Продовжую свій щоденник 27. грудня. П'ять днів кудись поділись у безвість. Сидів вдома, на Зідлюнґу, а це значить, — щось робив в господарстві, відчиняв двері на дзвінки, розмовляв з потрібними й непотрібними мені людьми і т. д. Словом, не мав часу. Правда, 25 і 26 до міста не ходив, бо знав, що каварні, з нагоди Різдва, будуть зачинені. Пішов сьогодня, але мене очікувала невдача: і сьогодня чомусь каварні зачинені. Правда, знайшов з розпачу нову, маленька кімнатка досить задишна, але тіснота і електрики нема. Тепер 3 година, отже треба чекати до 4-тої, коли дозволяють світити. Тому пишу в темноті: ззаду, за мною, блимає тільки одинока ялинкова свічка, біля мого столику — шість душ, але я завзявся: йти від Зідлюнґу до міста майже годину та назад годину і нічого не зробити — просто неприємно...

Німці своє Різдво відсвяткували. Як саме — не знаю, — наші люди з німцями майже не мають зв'язків. На вулицях, не було жадних виявів святочного руху, — очевидно, все відбулось за стінами старих будинків „ветхаво деньми" Реґенсбурґу. Це тисячлітнє місто, очевидно, бачило на своїм віку різні різдвяні свята.

(Продовження буде).

ОХОРОНА СКИТАЛЬЧИХ МОГИЛ

Наша еміґрація в більшості покинула Німеччину та Австрію. Але не цілковито. Зісталися в тих країнах люди, що чи то з огляду на вік, стан здоров'я чи інші причини не можуть еміґрувати. Зісталися також могили. Могили жертв нелюдської праці на фабриках, жертв бомбардувань та могили скитальців, що померли своєю смертю.

Багато є окремих кладовищ, — це із вчасніших німецьких часів, — багато знову похованих на німецьких кладовищах.

У цих могилах часто спочивають тлінні останки наших політичних діячів, учених, письменників та інших визначних людей.

Поки наша еміґрація в Німеччині та Австрії була численна, більшістю гробів займалися родини померших, а могилами тих, що не мали нікого з рідних на еміґрації та могилами наших визначних людей наша еміґраційна спільнота (в практиці — табори та наші еміґраційні установи).

Та тепер більшість наших еміґрантів виїхала. Ті, що зістались в Німеччині та Австрії неспроможні понести видатків зв'язаних із збереженням скитальчих могил. Родини ж покійників, що виїхали з Европи, дуже часто не мають довірених людей на місцях, що могли б займатися консервацією могил, полагодженням формальностей зв'язаних із продовженням найму місця на кладовищах тощо.

Продовжувати акцію опіки над скитальчими могилами, це не тільки справа пієтизму родин померших супроти них, але й справа нашої національної самоповаги. Належить зорганізувати Товариство Охорони Скитальчих Могил із членами розкиненими по всіх країнах нашого розселення, але з діловою управою у Німеччині.

Це товариство було б найкраще зорганізувати у формі кооперативи, якої членами повинні бути в першу чергу родини наших померших скитальців, а в дальшу чергу наші громадяни, що хотіли б стати опікунами одної чи більше опущених скитальчих могил чи співопікунами скитальчих кладовищ.

Що належало б до завдань того товариства? В першу чергу устійнення всіх українських скитальчих кладовищ та поодиноких могил. Інтервенції перед німецькою владою в справі задержання скитальчих кладовищ, оплати за продовження найму землі під могили, консервація могил, огорож та пам'ятників. Дальше до товариства належало б діставати метрики смерти та інші документи з німецьких урядів цивільного стану — потрібних членам родини похованих.

До завдань товариства належало б устійнення невідомих скитальчих могил. При тому дуже багато могли б — думаю — допомогти документи зібрані Інститутом для дослідів української мартирології.

Для переведення тих усіх завдань, що нормально їх виконують консуляти поодиноких держав — товариство потребує з одної сторони представників у поодиноких державах, де тепер оселилась наша еміґрація — для приймання членських вкладок, оплат за опіку над гробами тощо, а з другої представників, а також сторожів, городників тощо в місцях, де є більші наші кладовища.

Відки здобути значні фонди потрібні на діяльність того товариства? Воно повинно бути оперте на самовистарчальности. Потрібні фонди повинні дати членські вкладки, адміністраційні оплати побирані за вистарування документів для заінтересованих та оплати родин та опікунів за консервацію та прикрасу скитальчих могил.

Думаю, що, при відповідній реклямі товариства та при його солідності в праці, воно, могтиме стати самовистарчальним і не мусітиме користати з публічної жертвенности.

Д-р Роман Верес

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„СОВЄТСЬКИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ"

До дня „Сталінської конституції" совєтські газети широко оповідають про всі блаґа совєтської „найбільш демократичної у світі, в усіх країнах й у всі часи" системи, про „переваги" соціялістичного ладу над капіталістичним. В ужиток, в протиставлення англійському або американському способам життя, впроваджено нове окреслення — „совєтський спосіб життя".

„Р. У." від 24. 11. м. р. в обширному репортажі з'ясовує, властиво, в чому полягає совєтський спосіб життя. В одному уривку нехотя проговорюється, що в Києві на Подолі, на розі вулиць Ярославської та Вологдської, родина Борисевичів поселилася недавно, хоч в новому будинку, де „світло, тепло, затишно, є газ, центральне опалення, — всі вигоди", зате в одній кімнаті. Родина Борисевичів складається з 6-ох осіб: батька й матері, дочки з зятем, молодшої шкільного віку та маленького сина Саші. Борисевич — комуніст і бриґадир, а зять — комсомолець. Їхні „вигоди" в Києві рахуються справжніми вигодами.

ЛЕНІН ПО-УКРАЇНСЬКИ

Видавництво політичної літератури УССР в перекладі на українську мову випустило 31-ий том творів Леніна. Стало на кількасот тонн задрукованого паперу більше.

ДЕ Ж САХНОВСЬКИЙ?

Указом від 27. 11. м. р. Гречуха і Нижник від президії верховного совєта СССР рішили „призначити т. Шетиніна Миколу Тимофійовича міністром фінансів Української ССР". Про те, що сталося з його попередником на тому становищі Сахновським — не згадують навіть стандартні газетні хроніки в органі партії та верховного совєта.

МІЛЬЙОНЕРИ

В Шполянському районі на Київщині совєти нарахували 15 „колгоспів-мільйонерів", в тому три такі, які стали „мільйонерами" в цьому році.

На Колимі й Уралі копальні золота, можливо, навіть „мільярдери". Та що з того, коли люди в шполянських колгоспах, як і в колимських копальнях — майже ті самі голодні і запрацьовані каторжани.

4 РОКИ ЗМАГАНЬ

Колгосп ім. Сталіна в Любомському районі на Волині протягом 4-ох років „змагається" по-соціялістичному з артіллю „Борец", Бронницького району, Московської области. Цими днями москалі прибули на Волинь „обмінятися передовим досвідом та перевірити наслідки соціялістичного змагання".

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ ПО-РОСІЙСЬКИ

Видавництво Академії наук УССР розписало передплату на свої журнали на 1952 рік. Окремі інститути друкують свої органи так: президія Академії, інститути геологічних наук, ботаніки, мікробіології, біохемії, клінічної фізіології — українською мовою, математики, електрозварювання та хемії — російською.

(„У. Д.")

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Інж. Бойдуник в Канаді

За старанням близьких друзів відвідав Канаду інж. О. Бойдуник з Европи. Він — член Проводу Українських Націоналістів і містоголова Української Національної Ради. За старанням Українського Національного Об'єднання п. Бойдуник мав змогу відвідати більші скупчення українців в Канаді, — щоб розказати їм, як бореться український народ на Україні за свою волю і державу та як працює українська еміґрація в Европі над відновленням української Держави. При цьому інж. Бойдуник мав змогу познайомитися з життям української національної спільноти в Канаді, що в дечому дуже відмінне від такого ж життя чи то на Україні чи в Европі або інших частинах світу.

Поїздку по Канаді започаткував інж. Бойдуник з центру українців Канади, з Вінніпеґу. Він відвідав всіх вищих українських достойників і єпископів, а зокрема Президію Комітету Українців Канади, де дав обширний доклад про положення української проблеми і на Україні і в Европі, у внутрішньому і зовнішньому секторах. Він начеркнув образ теперішнього стану української визвольної боротьби на Україні і то боротьби військово-збройної Української Повстанчої Армії і боротьби революційно-підпольної різних політичних середовищ і людей на Україні під проводом організованих націоналістів, які творять стрижень спротиву ворожій окупації. Інж. Бойдуник подав ясний образ дії Української Національної Ради та співвідношення сил і в Раді і у Виконному Органі. Зокрема поділився з Президією вістками про ті заходи Виконного Органу для звільнення України з московського ярма, які пороблено в закордонному секторі визвольної боротьби.

Дня 25 січня інж. Бойдуник мав публичну доповідь в Українському Національному Домі у Вінніпеґу. Доповідь влаштувала Філія УНО. Віче відкрив п. С. Будзан, голова Філії, а керував вічем п. В. Гладун, голова домініяльної організації Молодих Українських Націоналістів. В почесній президії віча засіли пп. Цірка, Григоріїв, д-р Маценко, Будзан, інж. Коссар, Ріпак, Сосновий і пані Семака, як представники діючих на терені Вінніпеґу українських національних організацій. Інж. Коссар, голова Крайової Екзекутиви УНО, представив приявним інж. Бойдуника і підчеркнув, що відвідини п. Бойдуника — це продовження живого зв'язку між українцями Канади і українцями Европи. Живий зв'язок започаткував сл. п. полк. Є. Коновалець, відтак відвідували Канаду сл. п. полк. Сушко, сл. п. генерал Курманович, генерал Капустянський, інж. Андрієвський, а тепер інж. Бойдуник. Всі вони творці українського націоналістичного руху в Европі. Ідеологію українського націоналізму сприняли в Канаді УНО і Братні Організації і як колись, так і сьогодні, являються посестрою Організації Українських Націоналістів, що діє в глибокому запіллю визвольного фронту України. Базою їхньої дії для України є націоналізм. Вони, хоч і незв'язані з ОУН організаційно, діють по спільних лініях для одністі мети, відновлення української держави на українських землях.

Інж. Бойдуник висловив свою радість з того приводу, що має змогу поінформувати українців далекого запілля про визвольну боротьбу України і з другого боку поінформуватись про те, чим живе запілля. Він підчеркнув спільну небезпеку з боку московського комунобольшевизму не тільки для фронту, але і для Канади, де ворог діє за поміччю своїх підривних колон. Ворог небезпечний тим, що він опановує країни знутра, без зовнішньої сили і сягає всюди, в кожну ділянку людського життя. Росія царів, Леніна, Сталіна і Керенського все і всюди переслідує одну ціль — збагатитись чужими краями. Для досягнення тої мети ворог використовує навіть демократію та Атлантійську Хартію. Україна веде активну боротьбу з тим ворогом і тим самим дбає про звільнення від небезпеки не тільки України, але і всього світу. Українська держава, створена в році 1918 існує і нині, тільки господарем в ній є нині Москва. Її дійсний уряд мусів вийти на еміґрацію, де він і до нині діє. Боротьба України за волю держави йшла багатьома етапами через УВО, СВУ, СУМ, БУД, Церкву Липківського і ОУН. Нині на полі бою остали тільки націоналісти і залишки колишніх політичних партійних формацій, що тут чи там ще діють на Україні в підпольній акції.

Докладчик зхарактеризував теперішній стан визвольних змагань на землях в ділянці військовій з УПА, як авангардом акції, і в ділянці революційно-підпольній. — Коли УПА є збройним рам'ям всього народу, революційно-підпольна акція ведеться різними чинниками окремо так, щоб собі здебільша при тому не перешкоджувати. В тій акції беруть участь і соціялісти і демократи і безпартійні люди поруч з націоналістами. Як в УПА, так і в підпольній акції перед ведуть націоналісти, що діють організовано як Організація Українських Націоналістів і Організація Українських Націоналістів-Революціонерів. Визвольна акція мобілізує до боротьби не лише мешканців України, а й українців поза Україною.

Зокрема видвигнено справу, що українці Канади постійно помагали визвольній боротьбі України і їхня поміч і нині велика, як моральна, так і матеріяльна. Українці Канади зрозуміли потребу систематичної помочі боротьбі і для того було створено ще в році 1935 окрему організацію, що від того часу відома під назвою Український Визвольний Фонд.

Інж. Бойдуник начеркнув образ консолідаційної дійсности в Европі. Розказав про намагання ОУН перевести повну консолідацію сил і про те, які вона на тому шляху зустрічає трудноші. Намагання довести до повної консолідації — йдуть дальше.

Визвольна боротьба вимагає від українців в Новому Світі також консолідації в повному значінні того слова. Зокрема недопустимий штучний поділ еміґрації на нових і старих в їх практичних діях. В принципах і нові і старі згідні і розходжень між ними нема. Та сама боротьба вимагає і від українських релігій та церков, православної і католицької, об'єднаної дії на добро України і народу.

По докладі інж. Бойдуник відповідає на численні запити з рядів приявних і давав вияснення в різних справах, як Варшавський Договір, УГВР і консолідація та акція УГВР на землях, — про закордонну політику Виконного Органу та його зв'язки, про мілітарну ситуацію та про питому вагу української проблеми в міжнародній політиці. Стверджено, що у зв'язку зі загостренням ситуації і неминучим зударом між московським імперіялізмом та вільним світом — питома вага української справи більша, як це можна б судити по голосах преси в світі.

В часі докладу за покликом др. Маценка було переведена збірку грошей на поміч визвольній боротьбі. Зібрано кілька сот долярів, які вислано на допомогу визвольній боротьбі на землях за посередництвом Українського Визвольного Фонду в Канаді.

В. М-ний.

Аліянтські втрати в Кореї: 306.070

Париж. — Генеральний секретаріят Об'єднаних Націй повідомив, що загальні аліянтські втрати в дотеперішній корейській війні виносять — 306,070 вояків і старшин вбитими, пораненими і пропавшими в акції. Приватні пресові аґенції раніше підрахували, що ці втрати виносять 414,945. Різниця головно в південно-корейських втратах, кількість яких в повідомленні ОН виносить 192,960, а в приватних підрахунках 301,864. Американські втрати в повідомленні ОН подається на 103,739, а в останньому повідомленні департаменту оборони на 105,001.

● Комуністи в Мехіко почали завзяту пропаґанду проти плянованого військового договору між Мехіком і Злученими Державами. Для цієї цілі тони використовують славного маляря Альфаро Сікейроса, який малює картини про „поневолення Мехіка Злученими Державами".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. П. СОЮЗУ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Гейвен, Конн.

З похорону на НТШ

Дня 13 листопада 1951 р. помер по короткій і важкій недузі в Ню Гейвен, Конн. наш заслужений громадянин Олекса Гіна. Покійний родився 5 березня 1896 р. в селі Лемківці, Буковина. Вже молодим хлопцем цікавився народними справами й належав до місцевого товариства „Січ". В 1912 р. приїхав до Америки й поселився в Ню Гейвен, Конн. Дістав роботу при чищенню вікон. Відразу взявся до народної праці, ставши парохіянином місцевої гр. кат. Церкви, членом українського товариства „Любов" і 370 відділу УНСоюзу, а також „Української Січі" і Братства св. Михаїла. В 1929 році вступив до Української Стейтової політичної організації стейту Конетикат і був дуже діяльним її членом аж до своєї смерти. В 1931 році зорганізував відділ ОДВУ, а в 1932 р. зорганізував українську танкову групу і був її інструктором на доручення В. Авраменка.

Бл. п. Олекса Гіна оженився 30 травня 1917 р. з українською патріоткою Євдокією Горішна з Тернопільщини. Також його дружина брала завжди участь в громадському життю. Покійний залишив двоє дітей, а то доньку Евфрозину зам. Бойчук і сина Василя. Діти виховані в українському дусі, належать до українських організацій і беруть участь у громадському житті. Належали м. ін. до церковного хору „Бандурист".

Смерть бл. п. Олекси Гіни глибоко зворушила нашу громаду і Стейтову Організацію, які втратили щирого патріота і невтомного народного працівника. Покійний полишив по собі глибокий жаль. А замість квітів на Його могилу зложили на Наукове Товариство імени Шевченка: Василь Калина, Ансонія 10 дол., Антін Маланчук, Ню Гейвен 10 дол.; Стейтова Організація стейту Кон. 10 дол.; Кость Марущак 5 дол.; Иосиф Брезіцький 5 дол.; Микола Кисіль 5 дол.; Петро Салабай 5 дол.; Володимир Березіцький 2 дол. — Разом: 52 дол.

М.

Бостон, Масс.

Свято соборности

Урочиста академія і концерт відбулися дня 27 січня 1952 при участі поверх 600 осіб. Між учасниками були представники усіх громад і груп українців в Бостоні — так, що свято пройшло з повним моральним успіхом.

Свято звеличали своєю приявністю представник Централі УКК, головний Секретар ПАУК ред. Ст. Шумейко і дем. конґресмен стейту Массачусетс Дж. Ф. Кеннеді. Організував свято Громадський Комітет, створений за почином місцевого Відділу УКК. До Комітету увійшли представники від майже усіх діючих в Бостоні організацій американських українців.

На початку хор Укр. Православної Церкви відспівав американський гимн, а голова Комітету, Орест Казанівський відкрив свято і привітав гостей. З черги промовляли: по-англійськи адвокат Романів, по-англійськи і по-українськи ред. Ст. Шумейко і по-українськи Андрій Вараник.

У концертовій частині взяли участь: Хор Української Православної Церкви під керуванням о. Є. Королошина, співачка-солістка п. Люба Королишин; танцюристка п. С. Михайлюк; група танцюристів: п. С. Яківлева, п. В. Колоско і п. Л. Мельниченко; група пластунів під керуванням п. Я. Шегрина; і декляматори: п. А. Іваськів, п. М. Девид та учні школи укр. кат. церкви Ліда Берегулька і Мирослава Гуменюк.

На заклик п. О. Мельниченка громадяни зложили датки на збіркові листи в сумі $100.40 і при вході $66.58 які, по покриттю витрат зв'язаних зі святом, переслано до Українського Народного Фонду.

Громадський Комітет

Сиракюз, Н. Й.

Коляда і Свято Державної Самостійности і Соборности

Коляду переведено цього року в м. Сиракюз подібно як і в попередніх роках заходом товариств „Золотий Хрест", СУМА і місцевого відділу УККА. Головний контингент колядників дало тов. СУМА, якого члени були у всіх групах колядників. Серед колядників були теж старші віком люди, які зголосилися до поодиноких груп і колядували до пізньої ночі, не поминаючи ніякої української родини.

Тут треба відмітити, що громадянство, як греко-кат., так і православного віровизнання, радо приймало колядників та гостило їх ,чим хата багата. За це належиться всім подяка і признання. Завдяки солідній праці колядників зібрано на листи УККА всіх груп разом суму $427, яку місцевий Відділ вислав негайно враз із збірковими листами УНФондові. Вже після висилки тої суми зголосилися ще два громадяни, яким заколядували колядники в їх неприявности вдома і зложили перший $5. — а другий $3. — разом 8 долярів, які вислано додатково. Остаточна сума зібраної коляди виносить 435 долярів.

Дня 27 січня ц. р. улаштовано в м. Сиракюз на заклик Централі УККА заходом всіх наших місцевих товариств в залі місцевого „Народного Дому" — Свято Державности і Соборности Українського Народу, в якому громадянство взяло численну участь. Свято відкрив короткою промовою п. Заваликут, вказуючи на вагу Свята. Реферат про значення актів 22 січня 1918 і 1919 рр. про Державну Самостійність і Соборність виголосив п. М. Вагринівський, відчитуючи теж текст універсалів Центральної Ради. В мистецькій частині Свята виступили: чоловічий Хор під дириґентурою п. М. Яворського, мішаний хор місцевої парафії УАПЦ, під керівництвом п. Склонного і мішаний хор греко-кат. церкви з дириґентом п. М. Заяцем. З декламаціями виступали СУМА, Пласт п. Соккур з декламацією „Тризуб" і п. Соккурова з декламацією „Новий Рік". Автором обох цих творів є сам п. Соккур. Обі декламації зробили на слухачах помітне враження.

Свято закрив п. Пігуляк, голова місцевого „Народного Дому" палкою промовою, взиваючи приявних до єдности і тісної співпраці. Національним Гимном закінчено це Свято, на якому переведено теж збірку на УККА. Святом керував Святковий Діловий Комітет.

Учасник

● В Аргентині арештували коло 50 осіб за змову на скинення уряду президента Перона. Між арештованими находиться д-р Нунез Манейро, кол. редактор щоденника „Ля Пренса", що його зайняв уряд.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"!

У ЛІТ.-МИСТ. КЛЮБІ

У п'ятницю 15 лютого в Літературно-Мистецькому Клюбі в Н. Й. відбудеться доповідь п. Н. Лівицької-Холодної на тему: „З українського літературного життя у Варшаві, — видавництво „Варяг".

Початок, як звичайно, о год. 7:30. Від год. 7:00, для вигоди гостей, відкритий другий поверх приміщення Клюбу.

З конференції Европ. Руху

(Закінчення зі ст. 2)

лені Москвою, перестануть існувати.

Як ліквідувати комуністичну тиранію? Говорилося на конференції про вплив закордонної пропаґанди через радіо на населення поневолених країн, подавано докази, що величезна більшість людности країн — сателітів є ворожа до комуністичних режимів. Але ніхто не може угадати, як розвинуться дальші події в країнах, бо за теперішніх технічних засобів незначна озброєна меншість може легко панувати над мільйонами неозброєних.

На конференції брали участь українці, як обсерватори або як журналісти. Вони в розмовах з різними делеґатами та в писаних заявах стверджували необхідність включення України до Европейського Руху. Делеґати різних країн підписали лист, поданий проф. П. Феденком і д-ром О. Волинцем до Президії конференції в цій справі. В розмовах деякі делеґати казали, що Росія, пануюча над Україною все буде загрозою для сусідів, і що цілий світ несе тепер на собі наслідки нерозумної політики 1917-20 рр., коли Україну віддано на поталу російському імперіялізмові та польській експанзії.

Не знати, як далі розвинеться праця Комісії для Центральної і Східної Европи. Була це добра демонстрація сил народів, поневолених Москвою. Виявлена добра воля до майбутньої політичної і господарської єдности цих країн. Але ще багато є „гострих кутів", що перешкаджають співпраці. Багато неоправданого страху перед Москвою серед вільних народів і мало знання про народи, включені до СССР, які не менше хочуть свободи і незалежности як і сателіти.

В. О.

НАШ КУЛЬТУРНИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Проголошуємо дальшу листу тих, які своїм замовленням на новий суспільний тижневик літератури, мистецтва і культури, що має появлятися як недільне видання „Свободи" від початку березня ц. р., виявили своє бажання піддержати наш суспільний культурний прогрес.

ЛИСТА ч. 30.

Бардигула Степан
Бачинський Володимир
Берегулька Станислав
Березовська Степанія
Бич Павло
Білинський В.
Бованко Олександер
Боровий Степан
Борискевич М.
Бродський В.
Буряківець Юрій
Василів Василь
Васильків Іван
Вахнянин Лідія
Вахута Іван
Величко Володимир
Вислоцький Михайло
Волощук Осип, д-р
Волянський Григорій
Воробець Стах
о. Вроблевський Гіларіон
Горват Михайло
Городиський Іван
Гринчук Степан
Гунька Софія
о. Гавліч Володимир, ЧСВВ
Гіль Катерина
Гой Дмитро
Давибіда Михайло
Демків Є.
Держко Остап
Дзиндра Михайло
Дигдало Володимир
Довбенко Михайло
Дорошевич О. М.
Духнич І.
Дзурдзевич Анна
Дзядів Іван
Дячун Іван
Євчук Зеновій
Жук Іван, інж.
Зазворський Іван
Запухляк Іван
Зікул Іван
Зимний Петро
Іваницький Ф.
Івасиків Олександер
Канюка Роман
Карпа С.
Качмарська Ірена
Кірілюк Антін
Клименко Юрій
Ковальський Б.
Козак Андрій
Комуніцький Григорій
Коньов Франк
Косіковський Ілля
Космій П.
Костинюк Іван
Костюк Михайло
Коцопій Олександер
Кузьмич Юрій
Кулик Степан
Кунанець В.
Курах Іван
Лаврук Антін
Лазор Іван
Лопатюк Володимир
Лісовець Семен
Литвин Роман
Литвинишин З.
Лучків Іван
Лянцев Василь
Мазурик Г.
Малик Теодор
Мальчевський Микола
Марков Микола
Мартинович Й.
Мартинюк Михайло
Микитин Іван
Мирошниченко Іван
Мусійчук Степан
Наконечний Василь
Ничай Ігнатій
Озоровський Іван
Омелян Петро
Оранський Юрій
Павлюк Л.
Павляк Константин
Пастушенко Юлія
Петрончак Іван
Поголек Розалія
о. Посаковський Степан
о. Притуляк Микола
Прокопович Йосиф
Рачик Степан
Ровенко Микола
Саболь Севастіян
Салевич Зенон
Свистун Михайло
Середа Анна
Сидоряк Катерина
Сластіон Юрій
Сулик Володимир
Тимчина Василь
Токарчук Ярослав
Траска Антін
Тулек Михайло
Турула Павло, д-р
Угорчак Семен
Фединяк Василь
Фізер Іван
Фляк Микола
Форович Й.
Цюра Євген
о. Чекалюк В.
Черешньовський Онуфрій
Чучман Богдан
Шегера Олександер
Шемердяк Катерина
Шляпак С.
Шляхтиченко М., д-р
Яремко Теодозій
Яськів Р.
Яцушко Святослав

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

● РОЗШУКИ ●

Пошукую своїх рідних із роду ДОРОЖКО. Прошу обізватись на адресу:
LUBA DOROSHKO,
114 Page Ave., Jackson, Michigan USA
Інші часописи прошу о передрук.

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

появлятиметься як окреме недільне видання „Свободи", починаючи від 1-го березня 1952-го року.

Негайною висилкою замовлення запевніть існування і розвиток цього тижневика.

В тій цілі виповніть подане внизу зголошення, витніть його та перешліть на адресу „Свободи":
SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневика літератури, мистецтва і культури. Одночасно посилаю передплату на тижневик в сумі $__________

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ____________________
Адреса: ____________________
(№ & Street) (City) (State)
____
__________ __________
(Date) (Signature)

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 34 по день 22. січня 1952.).

КАЛІФОРНІЯ:
Барбенкс: д-р Тома й Ева Гаврилюк $10.
Лос Анджелес: По $10: Осип і Стефанія Порайко, П. Сильчак.
Сакраменто: Осип Кушнір $10.

КОННЕКТИКЕТ:
Гартфорд: По $10: Олекса Якимів, Григорій Семчишин; по $5: Андрій Данилюк, Василь Дерлиця, Марія Солецька.
Ню Бритен: А. Клем (коляда) $1.
Ню Гейвен: Павло Кебало $15; по $10: Галина Березіцька, Осип Березіцький, Софія Березіцька, Осип Хома, Лідія Чайківська, Лідія Дуб, Ярослав Гарасимович, д-р Іван Мартинюк, Марта Олесницька, Ярослава Палидович, М. і В. Палидовичі, І. Стратичук; по $5: Роман Рейнарович; на коляду: Л. Марків $2.
Террвіл: Тома Коляр $5.

ДЕЛЕВЕР:
Вилмингтон: По $10: Станислав Гусак, Федір Кірик.

ФЛОРИДА:
Кораль Гейблес: По $10: Марія Сташинська, д-р Юрій Тершаковець, д-р Марія Тершаковець.
Гейліґ: На коляду: В. Кісілевський $3; Е. Сташків $2.
Маямі: Михайло і Марія Копичак $50; з віча Відділу УККомітету (А. Криховецький) $19.30; по $10: Осип Цаповський, Микола Демчина, М. і Т. Дмитрів, „Фларида"—крамниця, Андрій і Катерина Креховецькі, Степан і Юстина Маік, Теодор і Марія Мемрак, Теодор і Анна Наконечні, Степан і Катерина Першин, Василь і Ангелина Рій, Теодор і Розалія Стек, Іван Ворона, Анна Зеп; по $5: О. Басалиґа, о. Мирон Данилович, Петро Глембок, Петро Галушка, Катерина Івашка, Євген Ляхович, Йосиф і Анна Маґаля, Стан. Микитка, Теодор Микитка, Олімпія Подубинська, Ева Слободян; А. Чапранська $3; Й. Сенюк $1.

АЙДАГО:
Повкателло: Мельниченко $2.

ІЛИНОЙ:
Шікаґо: М. Косар $20; по $10: Корнель Бородайко, Василь Кохан, Богдан Пігут, Николай Пипський; по $5: Гарі Гайдук, Людвик Попіль.
Дколісд: Іван Федак $10.
Медісон: Ю. Коробій $2.
Нормаль: К. Моргун $1.

АЙОВА:
Ельвайн: Юрій Лукевич $5.

ІНДІЯНА:
Валтон: К. Погонець $2; М. Трутко $1.

КЕНТОКІ:
Глесков: д-р Т. Наболотна на коляду $2.

ЛУІЗІЯНА:
Лакомб: О. Злупко на коляду $2.

МЕРИЛЕНД:
Балтімор: Михайло Вацлавів $10; по $5: Петро Біленький, Стефан Стецик, Роман Вавриків.

МАСАЧЮСЕТС:
Бостон: По $10: Ніна Федоренко, Дмитро Гирик, Іван Масний, Українська Православна Парохія.
Кембрідж: Іван Шупляк $10.
Чіпокі Фолс: Іван Глушевський $10; Михайло Федорів $5.
Голійок: На коляду по $5: Василь Вурко, Дмитро Хрупалик; Г. Шевчук $2; по $1: П. Хомин, М. Кремінець, М. Лончина.
Гопдейл: На коляду по $1: І. Фостаковський, Л. Левицька, М. Левицький.
Мілфорд: І. Мелешко на коляду $1.
Спрінгфілд: Михайло Мазур $5.

МИШІҐЕН:
Дітройт: 175 Відділ У. Н. Союзу—збірка між членами і чл. вкл. до УКК-ту $27; Ніна Водяник $25; по $10: Євген Федак, Ярослав Федак, Микола Коперта, Омелян Е. Кордуба, Андрій Котович, Степан Лоданай, Петро Марцінів, Дионіз Мушанський, д-р Софія Парфанович (на 1952 р.), Василь Папіш, Петро Сапа (на 1952 р.), В. Сенюк, Мирон Скорупа, Константин Степко, Омелян Ткачук, Степан Зальопаний; по $5: Максим Дудун, П. Мякуш, Іван Москальчин, Е. К. Стебновський.
Данді: Василь Левицький $5.
Гемтремк: Іван Панчак$10.
Нюбери: д-р М. Міщенко на коляду $4.
Вандайк: Михайло Галат $10.

МІННЕСОТА:
Міннеаполіс: Олена і Семен Мандрика $20; Дмитро Гусак $12; по $10: Михайло Копцюх, Павло Кукуруза; Мирон Горішник $5.

Сейнт Пол: Микола Анастазієвський $10 (на 1952 р.).

МІЗУРІ:
Кензас Сіті: Ілько Тріщук $5.
Ст. Джозеф: Ігор Дмитерко $10.

МОНТАНА:
Гелена: д-р Мирослав Мишковський $7.25.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Альба: Н.Н. на коляду $1.
Байон: Василь Полтавець $10; Л. Давзин $2.
Кронбери: І. Левіцька $10 (на 1952 р.).
Елізабет: М. Стефанців на коляду $1.
Ірвінгтон: В. Дацьківський на коляду $1.
Лафаєт: М. Парічук $5.
Мелборо: Іван Гринкевич $10.
Нюарк: По $10: Ярослав Леськів, Константин Кульматицький, Іван Петрик, Юрко Торбич; на коляду: П. Чижик $1.
Масайк: По $5: Ігнат Луцьків, Іван Романюк.
Плейнфілд: Андрій Когут $3.
Реґо Парк: П. Савчук коляда $1.
Шорт Гилс: В. Калашнюк $10.
Трентон: Андрій Кривий $10.
Вестфільд: Іван Гузар $15 (в тім $5 на коляду).

НЮ ЙОРК:
Олбані: Меджі Пахолік $5.
Амстердам: Петро Костій $10; на коляду по $2: С. Комаринський, Д. Олійник, С. Саврас, М. Зінчик; по $1: Є. Бартошик, О. Береза, І. Грицків, З. Масловський, І. Пастернак, О. Пристай, П. Семків, П. Войцеховський, В. Вовнянка.
Бронкс: По $10: Лев Безручко, Петро Коваль, Гавриїл Лаколський, Маріян Попель, Ізидор Рицар.
Бруклин: д-р Григорій Щербанюк $10; Богдан Титла $5; Д. Сеньків $2; Г. Крайдич $1.
Бофало: Михаййло Данчак $10.
Коговс: Едвард Коник $25.
Корона: В. Дичко $10.
Елмайра: Йосиф Вільський $10; Т. Котур $5.
Форест Гилс: С. Турап $50 (на 1952 р.), Петро Дорош $25; (на 1951 р.).
Геркімер: Й. Круц $2.
Гіксвіл: А. Сваричевський $10.
Гудсон: По $5: В. Бородієвич, Петро Пристайко.
Джемейка: Василь Сломошинський на коляду $15.
Ловвіл: Анатоль Самійленко $10.
Меспет: Іван Яворницький $10.
Ню Йорк Сіті: Михайло й Іванна Брунець $25 (1952 р.), Наталія Грицин $20 (за 1951 і 1952 рр.), Т-во „Українська Єдність" $15; Іван Марусевич $12; по $10: Стефан Бардиґула, Володимир Хоміцький, Богдан Чехович, Микола Чорний, Михаййло Дзюник, Родина Федьків, Євгена Яворська (на 1952 р.), Ольга Яворська, Олекса Крамарчук, Д. Ксьондзик, Теодор Лешко, О. Маланчук, Григорій Мончук, Максим Паньків, Володим. Познахівський, Йосиф Райца, д-р Олесандер Соколишин, Василь Стадник, Софія Тимцюрак, Михайло Венґер, Осип Вовк. По $5: Софія Черкасій, Михайло Кіселичник, Антін Луцьків, Анна Мишка, Іван Примак, Марія Скиба. На коляду зложили: Спиридон Титла $7; по $5: д-р Вальтер Барон, Юрій Ярема, Стефан Ярема, д-р Володимир Уруський, д-р С. Стек $3; по $2: Й. Березінський, І. Будзар, М. Хоманчук, П. Доскоч, В. Граб, Є. Гричила, Г. Ковердович, М. Кучма, Г. Мончук, М. Уруський, Й. Войтович; по $1: І. Беркечук, П-во Ханди, Е. Дідківський, П. Ікалович, В. Якименчук, О. Каржинський, А. Карпович, П. Королишин, М. Марченко, Г. Макляк, В. Миськів, М. Підгасецький, М. Ромашко, П. Завісвкий.
Олісн: На коляду зложили по $5: О. Іванців, С. Васьків; по $2: І. Адамів, І. Базов, Т. Челядин, М. Луцишин, Д. Мішанецька, Г. Непорадний, Г. Підскальний, І. В. Скробач; по $1: С. Луцишин, П. Пилипів.
Озон Парк: На коляду по $5: Стефан Малафій, Андрій Райтар, Іван Сенко; В. Костинишин $2; по $1: С. Федак, В. Явдош, Й. Попик.
Рачестер: Іван Репік $10; П. Іліснко коляда $1.
Ром: Александер Неділько $5; М. Гавур $3.

(Докінчення буде).

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 18-го лютого ц. р. прийдуть кораблем „Дженерал Блечфорд" до Ню Орлін на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Драбик Альбин, Марія, Роман, Владислав; Гриняк Іван, Марія, Олександер, Ірена, Анеля, Олена, Орест; Чепіл Юлія; Юркевич Роман, Софія; Мозорук Василь, Славко; Припхан Роман, Іванна, Юрій.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Збори Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 14. лютого, в Товариськім Домі 831 Джозеф Евню, в год. 8. ввечорі. Проситься усіх членів прибути на означений час і платити свої вкладки кожного місяця. — П. Ковтун, предс.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 15. лютого, в годині 8. ввечорі, в Січовій Салі при 506 — 18 Ввеню.. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. Рівнож хто бажає набути Календар УНСоюзу, то може купити на зборах за $1. — А. Змий, предс.; Ю. Варанюк, секр.; П. Заблоцький, кас.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.—Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого (Feb.) зараз по великій Службі Божій, в церковній салі, 127 Парк вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори та вирівнати свої залеглі вкладки, бо інакше подасться їх до суспенди. — П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого в год. 2. пополудні точно в галі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів є конечна, бо є багато важних справ до вирішення. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. Таксамо проситься членів незабувати приєднувати нових членів. На 1952 рік вибрано такий уряд: В. Колданський, предс.; В. Гречук, заст.; А. Іванів, фін. секр. Г. Вулавинець, рек. секр.; І. Деркач, кас.; К. Гунька, заст. Контрольори: П. Пасняк, Р. Шевчук і М. Яцула. Надзирателі хворих: І. Лущишин, Я. Гривняк.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря', від. 69, відбудуться в суботу, 16. лютого, в 8. год. вечорі, в галі Укр. Клюбу ім. Драгоманова під ч. 39 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. Подаємо до відома всім членам, що на річних зборах в січні вибрано цей самий уряд на 1952, що був в 1951 р. — І. Єдинак, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей ,секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори від. 117, „Запорозька Січ" відбудуться в суботу, 16. лютого, в годині 8. ввечорі, в парохіяльній галі при 7. вул. Всіх задовжених членів просимо обовязково вирівнати вкладки та явитися точно на означений час. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 17. лютого, о год. 5-ій ввечорі, в церковній галі. Проситься всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. Є також і інші справи до рішення. — Уряд.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge, Branch 112 will hold its monthly meeting on February 17, at St. Peter & Paul Church Hall after the 2nd & 3rd Mass. We urge members to attend who are in arears in dues. — A. M. Cooper, Rec. Sec'y.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в церковній галі зараз по співаній Сл. Божій. Крім того урядники полагоджують справи теж і в четверту неділю, зараз по спів. Сл. Божій, а також і в останні дві середи в місяці, від години 8. до 10. ввечорі в церковній галі при Філмар і Онейда вул. Просимо всіх членів платити вкладки кожного місяця, бо інакше прийдеться суспендувати. Також просимо зголошувати своїх знайомих в ряди УНСоюзу. — І. Була, предс.; П. Володька, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 17. лютого, о год. 12-ій вполудне у салі при 2250 В. Кортез вул. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати залеглі вкладки. — Когут, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Місячні збори від. 332 відбудуться в суботу, 16. лютого, в годині 7. ввечорі, в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів і члениць прийти на збори. М. Сучман, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 1-ій попол., в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Норт Френклин. Проситься членів, котрі платять річно, заплатити начас свої вкладки, бо Тов. за' них не буде платити. С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. лютого, в год. 7:30 ввечорі в галі Укр. Дем. Гор. Клюбу, 31 — 14 — 30 Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є деякі важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свій залеглий довг. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 3:30 пополудні в Укр. Н. Домі. Проситься членів й члениць прибути на збори, та помогти нам вирішити справи для добра Братства. — В. Бутковський, рек. секр.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 13, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, о годині 2-ій пополудні, в Укр. Горож. Клюбі, 402 — 25 St. Проситься всіх членів прийти начас, а таксамо просимо новоприбулих громадян прийти і вписатися до Бр. і УНСоюзу. — Уряд на рік 1952: М. Демчар, предс.; І. Карабін, кас.; І. Урбан, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 17. лютого в Домі Відділів УНСоюзу, 843 N. Western Ave., о год. 12. в полудне. Проситься членів прибути і заплатити свою належитість, так щоби не було потрібно кілька разів до року суспендовувати та приймати наново. Тоді не буде нарікань, що хтось був суспендований або виключений з організації за незаплачення своєї вкладки. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 6. ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Обовязком кожного члена прийти та вирівнати свої вкладки, бо хто не вирівнає, буде суспендований.—І. Грабар, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

МИХАЙЛО ВОЙКО, довголітній член і бувший урядник Тов. Запорозька Січ, від. 206, УНСоюзу в Вунсакет, Р. Ай., літ 68, помер 2-го лютого 1952 в шпиталі по короткій недузі. Походив з села Лука Мала, пов. Скалат. Оставив в смутку жену Ірину, 5 синів: Петра, Франка, Івана, Миколу і Семена, 3 дочки: Марію, Катерину і Олену та 14 внуків. Похорон відбувся в вівторок, 5-го лютого з дому жалоби до укр. грек. кат. церкви св. Михаїла, а відтак на цвинтар на вічний спочинок — В. Й. П..

І. Кокольський, секр.

ТАРЗАН, ч. 2769. Спроба.

„Ларсоне! Хіраме!" — закликав Д'Арнот. — „Ах! Ми шукали за вами" — закликав Хірам. — „Ми думали, що чимсь поможемо".

Д'Арнот вияснив кортко їхнє завдання. „Чи думаєте, що можете дістати діямант?" — запитався

Ларсон. — „Я можу спробувати" — відповів Тарзан.

Вказавши рукою на тінь кам'яного стовпа, Тарзан, тихцем, наче пантера крадьки підійшов до скриньки.